



Goals for Girls

In dit artikel aandacht voor het thema weerbaarheid en mondiale vorming gericht op de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Meisjes kunnen de wereld verbeteren als ze de kans krijgen! Goals for girls is een lesprogramma dat de weerbaarheid van kinderen centraal zet. Het project trekt parallellen tussen de weerbaarheid van kinderen hier en in ontwikkelingslanden. Duidelijk wordt hoe sport meisjes in ontwikkelingslanden helpt hun positie in de samenleving te verbeteren. De lessen zijn zeer interactief, afwisselend en gericht op spel en mondiale bewustwording.

Door: Nanneke Nix

Plan Nederland en Todos

De ontwikkelingsorganisaties Plan Nederland en Todos hebben samen het lesproject Goals for Girls opgezet om via sport kinderen bewust te maken van de positie van kinderen, met name meisjes, in ontwikkelingslanden. Meisjes hebben in ontwikkelingslanden vaak weinig kansen. Ze zijn de eersten die van school worden gehaald om thuis mee te werken en voor broertjes en zusjes te zorgen. Vaak hebben ze ook nauwelijks de kans om vrijetijd leuk en zinvol in te vullen. Daarom worden door Plan en Todos sportprojecten opgezet om de weerbaarheid van meisjes te vergroten zodat ze voor zichzelf leren op te komen.

In Nederland hebben Plan Nederland en Todos de doelstelling om jongeren te betrekken bij de positie van kinderen wereldwijd en een bijdrage te leveren aan mondiaal burgerschap.

De praktijk

Een van de eerste scholen die meedoet met het project Goals for Girls is De

Baander, middelbare school voor praktijkonderwijs in Amersfoort. Hier wordt het project uitgevoerd in de tweede klas door drie leraren die via Todos worden ingezet. Tot 31 december kunt u professionals vragen dit project uit te voeren. Dit is gratis dankzij de subsidie van de Nationale Postcode Loterij en de NCDO. De les is in drie fases opgezet. Hieronder worden kort de diverse fases besproken.

De praktijk in drie stappen

Fase 1: Leerlingen bekendmaken met het project Goals for Girls en het begrip weerbaarheid.

Na een korte presentatie over hoe kinderen in ontwikkelingslanden leven en hoe de positie van meisjes is, wordt er eerst gebrainstormd over wat weerbaarheid is. Aan de hand van foto's moeten kinderen een foto kiezen van een weerbaar persoon en daarna van een niet weerbaar persoon. Er ontstaat in deze groep een levendige discussie, want niet iedereen is het altijd eens met de keuzes van een ander. De leerlingen leren te kijken naar de lichaamshouding, de ge-

zichtsuitdrukking en de situatie waarin de persoon op de foto zich bevindt.

Verder worden twee filmpjes getoond van twee meiden uit Ghana en Brazilië. Zij doen mee aan de sportprojecten en zij maken heel goed duidelijk aan de kinderen hoe sport hen weerbaar maakt. De reacties van de klas zijn heftig. Duidelijk wordt namelijk ook hoe ze wonen want er wordt gefilmd in hun huis. Velen vinden dat erg bijzonder.

Fase 2: Aan de slag: weerbaarheid door sport en spel ervaren

In deze fase is het belangrijk dat iedereen zich op zijn/haar gemak voelt. Belangrijk is om te vermelden dat deze spellen geen winnaars en verliezers kennen. Dat is belangrijk voor de kinderen die wat minder goed meekomen in het fysieke spel.

In het eerste spel worden de leerlingen in twee rijen tegenover elkaar geplaatst. Met de handen tegen elkaar worden ze uitgedaagd om elkaar om te duwen. Zo leren ze hun lichaamshouding te verbe-

teren en te experimenteren met weerstand bieden en soms meegaan met de flow. Na vijf minuten evalueren we en worden de beste strategieën besproken. Een jongere zei 'eerst bood ik veel weerstand, maar plotseling besloot ik om even mee te geven. Mijn tegenstander verloor zijn evenwicht. Dat was heel grappig om te merken'.

In het tweede spel gaat het echt om het ervaren van weerbaarheid. Enkele leerlingen krijgen een oude fietsband dat hun landje moet voorstellen. Deze moeten ze verdedigen zonder 'fysiek' te worden. Andere leerlingen gaan proberen in het landje te staan. De landbezitter moet proberen de leerlingen weg te jagen, wat heel moeilijk is omdat hij niet mag duwen of andere fysieke maatregelen kan toepassen. Vooral het gebruik van gezichtsuitdrukking, het inzetten van je stem en je lichaamshouding komt hierin naar voren. Na vijf minuten evalueren we wie in staat was om zijn landje goed te verdedigen en hoe je dat kunt doen. Daarna wordt het spel nog een keer gespeeld met andere landbezitters. Tijdens deze oefening ervaren de landbezitters vaak een gevoel van onmacht. Let goed op dat de leerlingen niet gekwetst raken. Een link is nu snel gelegd met meisjes in ontwikkelingslanden. Vaak worden hun grenzen overschreden zonder dat ze daar wat aan kunnen doen. Door sport- en spelactiviteiten en vaardigheden leren om voor jezelf op te komen, kan hun positie verbeteren.

Het laatste spel is een trefbalvorm met drie vakken waarbij wordt gespeeld met een zelfgemaakte bal van plastic. Het veld wordt afgezet met blikjes. Zo ervaren de kinderen hoe in veel ontwikkelingslanden wordt gespeeld, namelijk met afvalmaterialen. Na een vorm te hebben gespeeld waarbij iedereen meedoet, worden er beschermers in het veld gezet. Zij mogen alleen verdedigen, niet aanvallen. Communicatie tussen de gewone spelers en beschermers is heel belangrijk. Kinderen leren hier om hulp te vragen, te communiceren en doen ideeën op hoe ze weerbaarheid kunnen vergroten. De kinderen van de Baander die meededen aan alle



Go with the flow

activiteiten waren enorm enthousiast en hun betrokkenheid met het project groeide heel snel. Dit was te merken aan de goede inzet, de vragen achteraf en bereidwilligheid om daarna te helpen opruimen. Ook voelden ze van binnenuit hoe het is om kwetsbaar te zijn en hoe het moet zijn als meisjes in ontwikkelingslanden waar je rechten worden aangetast.

Fase 3: Verwerking: weerbaarheid is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen.

Na het sport- en spelelement is het belangrijk om te reflecteren. Dit doen we door middel van een rollenspel. De belangrijkste rol is voor Fransesca, een meisje dat wil gaan voetballen. Haar ouders willen echter dat ze thuis blijft en voor haar broertjes en zusjes zorgt. Daarnaast heeft ze haar vriendje. Hij vindt dat ze niet vrouwelijk en sexy is als ze sport. Tenslotte is er een rol weggelegd voor de ontwikkelingsorganisatie die Fransesca wil helpen om verder te komen in het leven, haar opleiding afrondt en niet begint aan een vroege zwangerschap. De deelnemers voelen zich actief betrokken in het rollenspel, natuurlijk zijn de woordvoerders het meest aan het woord, maar iedereen zit op het puntje van zijn stoel om mee te doen.

De les eindigde met een balspel waarin leerlingen worden aangemoedigd aan te geven wat zij kunnen doen om de positie van meisjes te verbeteren, bijvoorbeeld een artikel schrijven in de schoolkrant, lokale media en een eigen actie opzetten. Na afloop hebben de leerlingen van de Baander daadwerkelijk een artikel geschreven in de schoolkrant.

Algemene informatie

Het gehele project is flexibel van opzet zodat het goed is uit te voeren met grote en kleine groepen. De volgorde van bepaalde onderdelen kan worden veranderd zodat er geroteerd kan worden tussen de activiteiten. Het project heeft het meeste effect als er een ochtend of een middag beschikbaar is (drie of vier lessen). Maar het project is ook in te korten naar ongeveer twee lessen. Er wordt dan een programma op maat gemaakt. De lessen worden gegeven door speciaal getrainde professionals, meestal jonge LO-docenten.

Hoewel het thema 'meisjes in ontwikkelingslanden' is, vinden ook jongens het programma heel leuk. Het komt door de opzet, waarin iedereen zijn rol kan vinden. Zo gaf een jongen van de Baander aan: 'ik vond het bijzonder om te ervaren hoe meisjes soms kwetsbaar zijn. Ik zelf ben nooit kwetsbaar, want ik durf voor mezelf op te komen. Maar zie dat anderen dat niet altijd kunnen of durven'.

De reguliere docenten van de Baander zijn erg enthousiast over het programma. In de evaluatie komt naar voren dat de docenten snel kunnen inspelen op het niveau van de leerlingen, jongeren op een actieve manier iets leren over de 'andere' wereld, die vaak ver van hun bed is.

Ook mee doen? Meer informatie over het project kunt u krijgen bij Nanneke Nix van Plan Nederland.

Correspondentie: nanneke.nix@plannederland.nl (020-5495382), jolanda.zwetsloot@todos.nl (020-4082244)